

บทที่ 5

สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งโนนคำประชาสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan การระดมความคิดเห็นประกอบด้วยความมุ่งหมายของการวิจัยวิธีดำเนินการวิจัยสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและการวิจัยและข้อเสนอแนะดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งโนนคำประชาสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งโนนคำประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งโนนคำประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning)

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู 13 คนที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

2. สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยใช้แบบสัมภาษณ์
3. ประชุมสัมมนาอภิปรายเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (Action)

1. คณะครูทุกคนเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่นโยบายประชาสรรค์ได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนจำนวน 13คนเป็นการให้ความรู้ในส่วนที่ต้องการให้มีการพัฒนา
2. ผู้วิจัยพร้อมคณะครูนำข้อมูลที่ได้รับจากการการอบรมเชิงปฏิบัติการมาประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนแก้ปัญหาและวางระบบติดตามผลการดำเนินงาน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการพัฒนาจัดทำเอกสารการประเมิน

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation)

1. ดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนด้านที่มีปัญหาโดยการจัดกิจกรรมตามโครงการที่กำหนดไว้
2. ดำเนินการวิจัยในระหว่างเดือนกันยายน 2555 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2555 รวมระยะเวลา 3 เดือน
3. การนิเทศภายในให้คำแนะนำ ติดตามผลการพัฒนาตามเอกสารการประเมิน

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ(Reflection)

สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่นโยบายประชาสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับคณะครูที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1. จากการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่นโนนคำประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ผลการศึกษาเป็นดังนี้

1.1 สภาพแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพราะมีศูนย์การเรียนรู้ที่ครบทุกกลุ่มสาระและยังมีห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องดนตรี เป็นต้น โรงเรียนมีนโยบายแผนการดำเนินงานและโครงการในการจัดแหล่งเรียนรู้ แต่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนยังไม่มีคุณภาพ และยังไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง สถิติการเข้าใช้บริการแหล่งเรียนยังน้อย ผู้เรียนไม่มีโอกาสใช้อย่างทั่วถึง

1.2 จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่นโนนคำประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร พบว่า การวิเคราะห์เอกสาร แผนปฏิบัติการของโรงเรียน การสัมภาษณ์และการประชุมคณะครูในโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่นโนนคำประชาสรรค์ สามารถสรุปได้ประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.2.1 ด้านการพัฒนา โรงเรียนขาดการนิเทศและติดตามการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.2.2 ด้านงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ งบประมาณที่จัดสรรให้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนยังน้อย ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.2.3 ด้านบุคลากรและการให้บริการบุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการให้บริการ ยังขาดการสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ตามงานที่รับผิดชอบ

1.2.4 ด้านอาคารสถานที่แหล่งเรียนรู้ ห้องดนตรียังมีสถานที่ที่ยังไม่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ

2. ผลการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งไทร
คำประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
อบรมเชิงปฏิบัติการ สรุปได้ว่า ผู้ร่วมวิจัยทั้ง 13 คน มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้และแนวทางที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบให้มีการพัฒนาในทางที่ดี
ขึ้น

3. การนิเทศติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการให้
คำปรึกษา คำแนะนำ ทำให้ครูผู้ร่วมวิจัยเกิดแนวคิดในการจัดแหล่งเรียนรู้และแนวทางใน
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ การนิเทศติดตามอย่าง
ต่อเนื่อง ทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ มีมนุษย
สัมพันธ์ดีขึ้น เต็มใจให้บริการ แหล่งเรียนรู้มีความสะอาด ปลอดภัย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อ
การเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากตามความ
ต้องการ ความสนใจและความถนัด จนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการ
เรียนรู้

อภิปรายผล

จากการดำเนินงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน
โรงเรียนแก้งไทรคำประชาสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
เป็นการประยุกต์ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action
Research : PAR) โดยผู้วิจัยได้นำเอาหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis และ
McTaggart เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งไทรคำประชาสรรค์โดย
ดำเนินการตามขั้นตอน PAOR คือ ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action) ขั้น
การสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นตอนการสะท้อนกลับ (Reflection) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
ได้ร่วมประชุมพูดคุยปรึกษาหารือเพื่อเตรียมความพร้อมสร้างความตระหนักความเข้าใจ
ร่วมกันเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและหาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาปรับปรุงแก้ไขมีการ
พัฒนาในส่วนบกพร่องที่ได้พบจุดที่ควรพัฒนาของงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้ง
ไทรคำประชาสรรค์ซึ่งนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน
โรงเรียนพบว่าโรงเรียนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในการจัดแหล่งเรียนรู้มีนโยบาย

แผนการดำเนินงานและโครงการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แต่ยังขาดการนิเทศและติดตามการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมมีสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัยในการศึกษาหาความรู้แต่ยังมีห้องดนตรียังมีสถานที่ที่ไม่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติซึ่งงบประมาณที่จัดสรรให้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆในโรงเรียนยังน้อยไม่เพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ครูที่รับผิดชอบมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาในการให้บริการและยังขาดการสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ตามงานที่รับผิดชอบ

จากสภาพที่เป็นอยู่ของโรงเรียนจะเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาได้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนแต่ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอีกทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมากซึ่งทำหน้าที่การสอนและการทำกิจกรรมอื่นและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการแหล่งเรียนรู้จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และตอบสนองต่อการให้บริการยังไม่ดีเท่าที่ควรทำให้ครูที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาและการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบค่อนข้างน้อยสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรีชาติตา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นพบว่า 1) สภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านการบริหารจัดการและด้านบุคลากรและให้บริการอยู่ในระดับมากสภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือด้านบุคลากรและการให้บริการด้านอาคารสถานที่และด้านงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์ 2) ปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือด้านงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์ด้านอาคารสถานที่และด้านบุคลากรและการให้บริการ 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (1) ด้านงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์ควรขอการรับสนับสนุนจากเอกชนสถานประกอบการและส่วนราชการอื่นตลอดจนให้ครูนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมจัดหางบประมาณวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็น (2) ด้านอาคารสถานที่ควรจัดให้มีสถานที่เฉพาะเป็นสัดส่วนสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (3) ด้านบุคลากรและการให้บริการควรมีบุคลากรประจำที่มีเวลาและมีความรู้ความชำนาญ ดังนั้นจึงได้จัดโครงการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในด้านการพัฒนาและแนวทางในการ

พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อจะได้นำวิธีการกระบวนการพัฒนาและแนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธพงษ์ปัญญา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่าสภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ด้านวิชาการมีการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 98.56 ปัญหาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยภาพรวมและรายด้านมีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการด้านวิชาการความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยภาพรวมและรายด้านมีระดับปัญหาอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือด้านวิชาการด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการ

2. แนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่นโนนคำประชา สรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

จากสภาพที่เป็นอยู่ของโรงเรียนจะเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาได้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แต่ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อีกทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมาก ซึ่งทำหน้าที่การสอนและการทำกิจกรรมอื่นและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และตอบสนองต่อการใช้บริการยังไม่ดีเท่าที่ควร จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งผลให้ครูที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้มีความรู้ในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และแนวทางในการจัดแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาและแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และทำให้ผู้ที่เข้าร่วมรับการอบรมเชิงปฏิบัติการได้ทั้งความรู้และทักษะในการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ ประกอบกับวิทยากรที่มาบรรยายให้ความรู้มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ และแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้อย่างเต็มที่

สอดคล้องกับผลการวิจัยของดิเรกแจ้งจิตร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์อำเภอเทพสถิตจังหวัดชัยภูมิ พบว่าก่อนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์ยังไม่มีแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนักเรียนมีปัญหาด้านการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้หลังการดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการการนิเทศการศึกษาดูงานพบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในการบริการให้ความช่วยเหลือในการอ่านการบริการจองและยืมพิเศษการบริการชุมชนอยู่ในระดับพอใช้ส่วนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดีคือการจัดกิจกรรมรายวันการจัดกิจกรรมรายสัปดาห์การจัดกิจกรรมรายเดือนสามารถวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและนำไปปฏิบัติโดยการจัดการเรียนการสอนตามที่วางแผนไว้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับงานวิจัยของพันเลิศ

ครองยุติ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาคารเรียนบ้านท่าศิลาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนโรงเรียนบ้านห้วยม่วงอำเภอหนองบัวแดงโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการการนิเทศติดตามด้านการพัฒนาความร่วมมือด้านแหล่งเรียนรู้ด้านบุคคลพบว่าชุมชนและโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และให้การร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนด้านบุคคลและการพัฒนาความร่วมมือด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ทุกฝ่ายมีความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองทั้งการวางแผนการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นการร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติการติดตามและการรับผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยความร่วมมือของชุมชนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อาคารสถานที่ได้อย่างเต็มที่

3. ผลที่ได้จากการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

จากการนำความรู้การพัฒนาตนเองจากการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนในช่วงเดือนกันยายน – พฤศจิกายน 2555 พบว่า

3.1 จากการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทำให้ครูที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้มีผลการปรับเปลี่ยนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่นโยบายประชาสรรค์ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ผู้เข้าใช้บริการมีความพึงพอใจในการให้บริการของครูตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและผู้เข้าใช้บริการซึ่งได้มาจากผลการประเมินหลังจากการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแต่ละแห่งผลการประเมินพบว่าทำให้คะแนนในแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งอยู่ในระดับมาก

จากเหตุผลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของดิเรกแจ้งจิตร์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิพบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในการบริการให้ความช่วยเหลือในการอ่านสามารถวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและนำไปปฏิบัติโดยการจัดการเรียนการสอนตามที่วางแผนไว้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของสำราญพลยะเรศ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนาอำเภอเมยวดีจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าก่อนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องเรียนห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ขาดสื่อวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสนองต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบๆตัวจึงได้ดำเนินการพัฒนาโดยปรับปรุงพัฒนาห้องเรียนห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้มีวัสดุครุภัณฑ์ประจำห้องเพียงพอต่อการเรียนรู้จัดระบบควบคุมดูแลรักษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์สายทอง(2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนนางรองพิทยาคมอำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์พบว่าสภาพแหล่งเรียนรู้โรงเรียนนางรองพิทยาคมตามกรอบการศึกษา 3 ด้านคือด้านการบริหารจัดการด้านทรัพยากรสารสนเทศและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพบว่าการบริหารจัดการยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจนไม่มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์แผนงานโครงการต่างๆไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ทรัพยากรสารสนเทศยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการยังไม่มีการจัดระบบหมวดหมู่ทันสมัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมยังไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนยังไม่เอื้อต่อ

การศึกษาค้นคว้าอย่างหลากหลายหลังจากที่ได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการประชุมปฏิบัติการการศึกษาดูงานและนิเทศติดตามคณะผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าตามกรอบการศึกษาพบว่า การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านมีการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าการบริหารจัดการมีระบบการบริหารที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุดทั่วไปทรัพยากรสารสนเทศมีการดำเนินการให้เพียงพอต่อการบริการและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนการจัดการกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมมีการดำเนินการอย่างหลากหลายและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 จำนวนผู้เข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้จากผลการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งไทรประชาสรรค์พบว่าสถิติการเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้ในแต่ละแห่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นดังตาราง 38 เปรียบเทียบสถิติการเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้และผลจากการสัมภาษณ์ครูที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในการเข้าใช้บริการของนักเรียนและผู้รับบริการพบว่า ชิตวร วังวงศ์ (สัมภาษณ์: 2555) จากการดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้ร่วมในการทำวิจัย จึงได้นำแนวคิดมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งตอนนี้ให้นักเรียนให้ความสนใจและอยากเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มมากขึ้นและ รสา ก้านสันเทียะ (สัมภาษณ์ : 2555) จากการดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดได้มีการพัฒนา จากการยืม-คืนหนังสือแบบเรียน ตอนนี้ห้องสมุดได้เปลี่ยนเป็นการยืมคืนโดยใช้บาร์โค้ด มีการบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ สืบค้นข้อมูล การยืม - คืนทางคอมพิวเตอร์ และมีการจัดกิจกรรมตอบปัญหาสารานุกรมไทยชิงรางวัล กิจกรรมสุดขยดนักอ่านประจำเดือน ซึ่งนักเรียนให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น และ กฤษพัฒน์

สุคำภา (สัมภาษณ์ : 2555) จากการดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ได้มีการพัฒนาโดยจัดระบบใหม่มีการติดอินเตอร์เน็ตทุกเครื่อง นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลและฝึกปฏิบัติได้ ซึ่งนักเรียนให้ความสนใจและเข้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้นและพรรณทิพย์ จิตจักร (สัมภาษณ์ : 2555)

จากการดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้มีการพัฒนาและจัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้าร่วม โดยการแข่งขันตอบปัญหาภาษาอังกฤษการร้องเพลงสากล นักเรียนให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า จากการดำเนินทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้ร่วมวิจัยได้นำแนวคิดการพัฒนาไปใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ มีการจัดกิจกรรมเสริมในแต่ละแหล่งเรียน ซึ่งนักเรียนมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสนใจเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

3.3 จากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่นโนนคำประชาสรรค์หลังจากที่ครูผู้รับผิดชอบดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบเสร็จแล้วทางผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นในการเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแต่ละแห่งพบว่าผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแต่ละแห่งมีระดับความพึงพอใจในการเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอยู่ในระดับมากจากเหตุผลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของอนัญชัยจางนรินทรรักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพลอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิพบว่าการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพลอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิทางด้านกายภาพมีแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอซึ่งไม่เหมาะแก่การเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่นักเรียนได้จึงได้พัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การศึกษาผ่านการประชุมปฏิบัติการการมอบหมายงานหลังการพัฒนาพบว่าการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยจัดทำฐานความรู้มีทักษะกระบวนการตามขั้นตอนเป็นผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของสำอาน่าบัณฑิต (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพธิ์ตากอำเภอเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพธิ์ตากประสบปัญหาคือครูอาจารย์ขาดความตระหนักและไม่เห็นคุณค่าของการใช้แหล่งเรียนรู้หลังดำเนินการพัฒนาทำให้เกิดความรักและภาคภูมิใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้เป็นระบบ

การได้รับข้อมูลจากการศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนในส่วนที่พบปัญหาหรืออุปสรรคโดยการจัดอบรมตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการแนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและได้ดำเนินการนิเทศติดตามผลที่ผู้วิจัยและคณะ

ครูได้ปฏิบัติมาแล้วจะเป็นแนวทางที่ทำให้คณะครูที่รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ได้รับความรู้ความเข้าใจมีทักษะกระบวนการตามขั้นตอนเป็นผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเหมาะที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆอย่างเป็นรูปธรรม
- 1.2 โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงาน
- 1.3 ครูควรมีความตระหนักในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก่ผู้สนใจจะศึกษาหาความรู้และควรดูแลรักษาแหล่งเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบให้คงสภาพดีพร้อมใช้งานตลอดเวลา
- 1.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 โรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านอื่นๆเช่นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนเป็นต้น
- 2.2 ควรมีการจัดทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนางานในเรื่องต่างๆ
- 2.3 นำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานในโรงเรียนอื่นๆ